

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.321/2021/15. szám

A Debreceni Ítéltábla a Hergenröder Ügyvédi Iroda (cím) által képviselt Felperes (cím) felperesnek, a dr. Vitál István Miklós (cím) ügyvéd által képviselt Alperes1 (cím) I. rendű és a dr. Eigner Éva (cím) ügyvéd által képviselt Alperes2 (cím) II. rendű alperesekkel szemben érvénytelen szerződésből fakadó követelés iránt indított perben a Miskolci Törvényszék 13.P.20.870/2019/83. sorszámú ítélete ellen a felperes 86. és az I. r. alperes 84. sorszám alatt benyújtott fellebbezései folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben megváltoztatja:

- mellőzi a felperes és az I. r. alperes között létrejött szerződés érvénytelenségének kimondását;
- a felperes által a II. r. alperes részére fizetendő elsőfokú perköltség összegét 1 000 000 (egymillió) forintra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. r. alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 750 000 (hétszázötvenezer) forint fellebbezési eljárási költséget.

Kötelezi a II. r. alperest, hogy az államnak külön felhívásra fizessen meg 61 480 (hatvanegyezer-négyszáznyolcvan) forint fellebbezési illetéket.

A további le nem rótt illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes házastársánál Ht 2014. augusztusában agydaganatot diagnosztizáltak (második stádiumú gliómát), amely akkor még műthető volt, sikeres operációt követően a beteg sugárkezelést kapott. 2017. szeptemberében a daganat kiújult, azt harmadik stádiumúnak és inoperábilisnak minősítették. A gyógyszeres kezelés ellenére állapota Ht állapota folyamatosan rosszabbodott, a 2018. április 11-én elvégzett vizsgálat szerint a korábban babnyi daganat női ökölnyire növekedett, és negyedik stádiumúra súlyosbodott, amely azt jelentette, hogy a hagyományos orvostudomány a felperes házastársán már nem tud segíteni.

[2] A felperes a bírója, míg házastársa Ht ügyvéd volt. Tagja volt a Magyar Labdarúgó Válogatottnak is. Csapattársa és barátja, T1, akitől a felperes és házastársa arról értesült, hogy az I. r. alperes az általa alkalmazott gyógymóddal segítségére lehet a felperes házastársának meggyógyításában. T1 az I. r. alperes által használt szerekkel összefüggésben üzleti kapcsolatban is állt az I. r. alperessel, innen volt tudomása arról, hogy ő hosszabb ideje farmakognóziával, egy sajátos gyógyító terápiával foglalkozik, a természetben fellelhető állati- és növényi, illetve egyéb szerek kémiai hatásának a felhasználásával. Tudomása volt arról is, hogy pár neves, ismert személyiség, például Név1 ...művész és Név2 felgyógyulásában is segítséget nyújtott.

[3] A felperes T1 közvetítésével került kapcsolatba az I. r. alperessel, akivel 2018. április 26-án T1 társaságában találkozott abból a célból, hogy megbeszéljék, hogy az I. r. alperes esetleg alternatív gyógymódot tud biztosítani a felperes házastársa részére. A találkozón a II. r. alperes nem volt jelen. Az I. r. alperes ekkor áttanulmányozta a felperes által részére átadott, a házastársa gyógykezelésével összefüggésben készült orvosi leleteket, amelyekből – bár orvosi képzettséggel nem rendelkezik – arra a következtetésre jutott, hogy a felperes házastársa végstádiumú rákos beteg és haldoklik, ám mégis tud segíteni rajta akkor, ha az általa készített szerek hatnak rá, amire az első alkalmazást követő pár napon belül fény derül.

[4] Az I. r. alperes levetítette a felperes részére a Név1 ...művész gyógyulásáról készített videófelvételt, elmagyarázta a szerek hatásmechanizmusát, és azt, hogy a daganat milyen módon ürül ki a szervezetből, s távozik a beteg székletével. Hangsúlyozta, hogy a szer már egy-két nap alatt igen gyorsan kifejti a hatását, és az első negyven nap alatt igazán hatékony, ennek figyelembevételével kell az adagolást, a szerek töménységét is beállítani. Közölte, hogy a gyógyulás menetét a felperes által készítendő székletfotók alapján folyamatosan figyelemmel kíséri majd, s ellenőrzi, hogy a salakanyaggal távoznak-e a daganatos sejtek.

[5] Az I. r. alperes az általa adagolt szer árát – pontosabban meg nem határozhatóan – napi 1500 és 5000 euró közötti összegben jelölte meg.

[6] Az általa alkalmazott szerek pontos összetételét nem közölte a felperessel.

[7] A megbeszélés során a felek abban állapodtak meg egymással, hogy az I. r. alperes által biztosított, pontos összetételét illetően nem ismert szereket az I. r. alperes az általa közölt ellenérték megfizetése fejében folyamatosan biztosítja a felperes részére, aki azt az ő instrukciói alapján adagolja a házastársának. Amennyiben az I. r. alperes a felperes által készített és részére megküldött székletfotók elemzése alapján arra a következtetésre jut, hogy az első pár nap alapján hatásosnak bizonyul a szer, vállalta, hogy a kezelést tovább, legalább negyven napig folytatja, melynek következtében a daganat teljes mértékben ki fog ürülni a felperes házastársának a szervezetéből, s ezt követően még szükség lesz további rehabilitációra.

[8] A II. r. alperesnek a szerződéskötésben semmilyen szerepe nem volt.

[9] A felperes az I. r. alperes részletes utasításait követve adagolta házastársának a szereket folyamatosan, telefonon keresztül az általa készített székletfotókat megküldte az I. r. alperesnek, aki ily módon a felperes házastársának állapotát ellenőrzése alatt tartotta, a székletfotók alapján pedig úgy nyilatkozott, hogy a várt hatás kialakulását tapasztalja, megítélése szerint a szer működőképes.

[10] 2018. május 10-én a felperes házastársán MR-vizsgálatot végeztek, amely pozitív eredményt hozott, a daganat és az ödéma kiterjedésének a csökkenését állapították meg, amit a felperes és az I. r. alperes is az I. r. alperes gyógymódjának tulajdonított, míg a felperes házastársának onkológusa az alperesi gyógymóddal egyidejűleg alkalmazott Avastin gyógyszeres kezelésnek.

[11] A felperes mindösszesen 43 828 070 forintot fizetett ki az I. r. alperes részére a kezelés és a szerek ellenértékéért.

[12] A negyvennapos kezelést követően 2018. június 11-én végzett MR-kontroll azt az eredményt mutatta, hogy a daganat nem változott.

[13] A 2018. augusztus 2-i MR-vizsgálat eredménye egyértelművé tette, hogy a felperes házastársának az állapota romlik, az I. r. alperes terápiája nem vezetett eredményre, a beteg gyógyulása nem lehetséges.

[14] A felperes házastársa 2019. áprilisában elhunyt.

[15] A felperes a szerződéses jognyilatkozatát 2019. április 16-án kelt, I. r. alpereshez 2019. április 24-én kézbesített levelében megtámadta, azt azonban az I. r. alperes nem fogadta el.

[16] A felperes az I. r. alperessel szemben fizetési meghagyásos eljárást kezdeményezett, amelyben 30 000 000 forint és járuléai megfizetését kérte jogalap nélküli gazdagodás visszatérítése címén. A kötelezett ellentmondása folytán perré alakult eljárásban előterjesztett keresetében elsődlegesen annak a megállapítását kérte, hogy az általa az I. r. alperessel 2018. április 26-án a házastársánál, Ht-nál kialakult daganatos betegség meggyógyítására kötött vállalkozási szerződés megtévesztés miatt érvénytelen, és kérte az alperesek egyetemleges kötelezését 52 286 235 forint és ennek 2018. június 6. napjától járó kamatai megfizetésére. Másodlagosan a vállalkozási szerződés érvénytelenségének megállapítását tévedés jogcímén kérte. A II. r. alperes marasztalásának jogalapjaként kártérítésre hivatkozott. Álláspontja szerint az I. r. alperes azzal tévesztette meg őt, hogy az általa készített szerek adagolásával házastársa meggyógyul. Az eshetőleges keresetként, másodlagosan előterjesztett követelése indokaként az e körülményben való, I. r. alperes által okozott tévedését jelölte meg. Álláspontja szerint a II. r. alperes közrehatott az I. r. alperessel kötött szerződése létrejöttében, és ezzel számára az I. r. alperesnek kifizetett összegű kárt okozott. Követelése jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:238. §, 6:89. és 6:91. §-át jelölte meg, a jogkövetkezmény érvényesítését pedig a Ptk. 6:113. §-ának rendelkezésére alapozta.

[17] Az I. r. alperes a kereset elutasítását és a felperes költségben való marasztalását kérte. Arra hivatkozott, hogy közöttük vállalkozási szerződés nem jött létre, ő ugyanis nem vállalkozott arra, hogy a felperes házastársát meggyógyítja, csupán segítséget kívánt nyújtani a részére az általa előállított szerekkel. Tagadta, hogy bármilyen körülmény tekintetében megtévesztette volna a felperest. Elismerte, hogy 36 000 000 forintot kapott a felperestől, illetve megbízottaitól.

[18] A II. r. alperes a kereset elutasítását és a felperes költségben való marasztalását kérte, azzal védekezve, hogy a felperes és az I. r. alperes között létrejött jogviszonyban semmilyen szerepet nem vállalt, semmilyen befolyással nem volt a megállapodásuk megkötésére. Tagadta, hogy kárt okozott volna a felperesnek.

[19] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a felperes és az I. r. alperes között 2018. április 26-án a felperes házastársának, Ht-nak a szervezetéből a daganatos sejtek eltávolítására megkötött vállalkozási szerződés érvénytelen. Kötelezte az I. r. alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 43 828 070 forintot, ennek 2018. június 6-tól járó késedelmi kamatát, és 1 527 352 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy a II. r. alperes részére fizessen meg 2 246 105 forint perköltséget. Kötelezte az I. r. alperest, hogy az államnak térítsen meg 1 008 000 forint illetéket, s megállapította, hogy 192 000 forint illetéket az állam visel. A felperest 42 000 forint, az I. r. alperest 258 000 forint közjegyzői eljárási díj megfizetésére kötelezte.

[20] A határozata indokolásában kifejtette, hogy a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 342. §-ának rendelkezéseire figyelemmel kötve volt a peres felek tény- és jogállásaihoz. Azok figyelembevételével abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a felperes és az I. r. alperes között milyen jogviszony jött létre, és e szerződés megkötésekor az I. r. alperes megtévesztette-e a felperest, avagy tévedését ő okozta-e.

[21] A rendelkezésére álló bizonyítékokat értékelve azt állapította meg, hogy a felperes és az I. r. alperes között vállalkozói típusú szerződés jött létre, melyre a vállalkozási szerződés szabályait kell alkalmazni. Felhívta a Ptk. 6:238. §-át és kifejtette, hogy a vállalkozási szerződés alapján a vállalkozó tevékenységgel elérhető eredmény (mű) megvalósítására köteles. A vállalkozási szerződésnek két lényegi vonása van, a tevékenységi kötelelem és az eredménykötelelem. Az I. r. alperes elismerő nyilatkozatára figyelemmel hangsúlyozta, hogy ő a felperes házastársának gyógykezelésében kívánt segítséget nyújtani, azzal, hogy az általa

előállított szereket adja az általa meghatározott áron a felperes részére oly módon, hogy instrukció alapján kell azokat adagolni, és ő a részére küldött székletfotók alapján ellenőrzi a szerek hatékonyságát, azt, hogy a daganatos sejtek a szervezetből kiürülnek-e. Az I. r. alperes nem csupán eladta a szereit a felperesnek, hanem tevékenység végzését (szolgáltatás nyújtását) is vállalta, amely a szer mikénti adagolásában és a gyógyulási folyamat nyomon követésében, a daganatos sejtek távozásának ellenőrzésében testesült meg. A felperes, mint megrendelő pedig vállalta az I. r. alperes komplex szolgáltatása ellenértékének megfizetését.

[22] Megítélése szerint azt, hogy az I. r. alperes eredményt is vállalt, közvetett módon igazolta a tanúk vallomása, akik mindannyian úgy értesültek a felperestől a történekről, hogy az I. r. alperes Ht teljes meggyógyítására vállalkozott. Rámutatott, hogy T1 vallomásra ugyan önmagában tényállást alapítani nem lehetett az I. r. alperessel fennálló, általa is haragosnak minősített viszonya miatt, ám ellentmondásmentes tanúvallomása egyezett a felperes következetes előadásával. Kiemelte, hogy az I. r. alperes rendkívül magas vállalkozói díjat kötött ki, amelyet a felperes nyilvánvalóan nem vállalt volna megfizetni, ha csupán olyan tartalmú megállapodást köt a vállalkozóval, hogy ő a következményekért felelősséget nem vállal. Rámutatott, hogy az I. r. alperes a szerződés teljesítése során végig biztatta a felperest a szer hatásosságáról, noha tudta, hogy a szer semmilyen hatás kiváltására nem alkalmas.

[23] Az I. r. alperes által készített, előadása szerint más ügyfelei esetében velük aláíratott felelősségelhárító nyilatkozatnak – melyben az I. r. alperes az általa alkalmazott szerekért való felelősségét kizárta – annyiban tulajdonított jelentőséget, hogy az adott esetben ilyet az I. r. alperes nem íratott alá a felperessel, amely azt igazolja, hogy a kezelésért eredményt is vállalt. Nem tulajdonított jelentőséget a felperes jogász végzettségének.

[24] A Pp. 184. §-a (1) bekezdésének felhívásával kifejtette, hogy a perbeli esetben az állítási szükséghelyzet feltételei fennálltak, hiszen csupán az I. r. alperes bírt tudomással az általa ismert szerek összetételéről, ám azokat sem a felperessel, sem a bírósággal nem közölte, noha az egészségügyi szolgáltatói jogviszony keretében a Kúria iránymutatása szerint fennálló bizonyítási érdek szabályai szerint neki kellett volna igazolni, hogy az alkalmazott szereinek mi az összetétele. Az I. r. alperes ez irányú előadásának hiányában pedig elfogadta a felperes állítását, mely szerint a szerek a felperes házastársa meggyógyítására, szervezetéből a daganatos sejtek eltávolítására teljesen alkalmatlanok voltak. Ezzel pedig az I. r. alperes nyilvánvalóan tisztában volt, ennek tudatában kötött szerződést a felperessel, azaz őt megtévesztette, és a szerződés teljesítése során a felperes fennálló tévedését végig fenntartotta.

[25] Annak, hogy a felperes esetleg alaptalanul hitt az I. r. alperes által kínált gyógymódban vagy a csodában, a megtévesztés Ptk. 6:91. § (1) bekezdésében írt szabályaira tekintettel nem tulajdonított jelentőséget, kiemelve, hogy azt a felperes semmiképpen sem tudhatta, hogy a szerek teljesen alkalmatlanok a kívánt cél elérésére.

[26] Rámutatott, hogy a szerződést a felperes határidőn belül támadta meg és a szerződés érvénytelensége a kifejtettek alapján megtévesztés címén megállapítható.

[27] A Ptk. 6:113. § (1) bekezdésének felhívásával rendelkezett a jogkövetkezmények alkalmazásáról, s kötelezte az I. r. alperest a felperes által részére átadott és az ítélet rendelkező részében meghatározott, igazolt összeg kamataival együtt történő visszafizetésére. A felperes oldalán az I. r. alperes részére visszatérítendő, értékben megtévesztő szolgáltatást nem talált.

[28] Hangsúlyozta, hogy a keresetet abban az esetben is alaposnak ítélte volna, ha a felek jogviszonyát nem vállalkozási szerződésnek, hanem az alperes álláspontjának megfelelően megbízással vegyes adás-vételi szerződésnek minősítette volna, mert a megtévesztésre figyelemmel ez a szerződés is érvénytelen lenne.

[29] A II. r. alperessel szembeni keresetet alaptalannak találta, mert a II. r. alperes károkozó magatartását illetően a felperes nem tudott eleget tenni bizonyítási kötelezettségének.

[30] A felperes és az I. r. alperes viszonyában a pernyertesség-pervesztesség arányát 84-16%-ban állapította meg a felperesre kedvezőbb mértékben, s ennek figyelembevételével rendelkezett az ügyvédi munkadíjban megtestesülő perköltségről, az illetékről és a fizetési meghagyásos eljárás során felmerült költségről.

[31] A II. r. alperessel szembeni kereset tekintetében megállapította, hogy a felperes teljes mértékben pervesztés, ezért őt kötelezte a II. r. alperes részére az ügyvédi munkadíjból álló perköltség megfizetésére.

[32] Az ítélettel szemben fellebbezést terjesztett elő az I. r. alperes, amelyben kérte a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján a törvényszék határozatának megváltoztatását és a kereset elutasítását, a felperes költségben való marasztalását. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást részben hiányosan, részben iratellenesen állapította meg, helytelen következtetéseket levonva anyagi jogszabályt sértve minősítette a felek közötti jogviszonyt és erre figyelemmel téves ítéletet hozott. Nem osztotta a felek közötti szerződés jogi megítélésével kapcsolatos álláspontot sem.

[33] Hangsúlyozta, hogy elsődlegesen a felek közötti szerződés jogi megítélését és pontos tartalmát szükséges meghatározni, mert csak ennek függvényében lehet dönteni a felperes által előterjesztett megtámadási okokról.

[34] Kiemelte, hogy nem vállalta a felperes által állított eredmény elérését. Utalt arra, hogy az orvos-beteg jogviszony is problematikus megítélésű, tekintettel arra, hogy az orvosi szolgáltatás az esetek túlnyomó többségében nem eredmény, hanem gondossági kötelem. Ő azonban képzettség hiányában nem is orvosi szolgáltatást vállalt, az elsőfokú eljárás során előadottak szerint a felperessel kötött szerződése inkább megbízással vegyes adás-vételi szerződésnek minősül. Részletezte, hogy egyetlen alkalommal sem vállalta a felperes házastársának meggyógyítását, azaz eredmény elérését, és a felperes máshonnan szerzett információi alapján győződött meg az általa alkalmazott módszer alkalmasságáról, ezzel belülről azonosulva érkezett hozzá és kötött vele megállapodást. Rámutatott, hogy a felperes nem az eredmény díját, hanem a kezelés, a segítségnyújtás költségét fizette meg részére részletekben. Jelentőséget tulajdonított annak, hogy a felperes a házastársa kezdeti állapotjavulása után szembesült azzal, hogy a daganat a férje szervezetéből negyven nap után nem tűnt el, s amikor vele 2018. június 13-án személyesen találkozott, mégsem fogadta el azt az ajánlatát, hogy visszafizeti részére az addig átvett összeget, ezzel szemben kérte a szerek további biztosítását. Hangsúlyozta, hogy ez esetben sem vállalta eredmény elérését. Mivel ilyen nyilatkozatot nem tett, e tekintetben nem tévesztette meg a felperest, így az elsőfokú ítélet téves megállapítást tartalmaz. Ugyanígy téves megállapítása az is a határozatnak, hogy az általa szolgáltatott szerek eleve alkalmatlanok a cél elérésére, hiszen azokat ő más esetekben eredményesen alkalmazta, s erről a felperesnek is tudomása volt, azaz a szerek alkalmasságáról nem ő győzködte a felperest. Erre figyelemmel vitatta, hogy neki kellett volna igazolnia, hogy a szereknek mi az összetétele.

[35] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet e körben való helybenhagyását és az I. r. alperes költségben való marasztalását indítványozta. Fenntartva az elsőfokú eljárás során kifejtett álláspontját, hangsúlyozta, hogy az I. r. alperessel vállalkozási szerződést kötött, annak lényegi eleme az elérni kívánt eredmény volt, mert anélkül ő a szerződést meg sem kötötte volna. Utalt az I. r. alperes 2018. május 11-i Viber üzenetére, melyet a férjén előző nap végzett MR-vizsgálat eredménye tudatában küldött, s abban azt írta részére, hogy „Az eddigi javulás ütemét szem előtt tartva, addig adom a fenti hatóanyagokat, amíg teljesen el nem tűnik a daganat a fejből és ki nem ürül a szervezetből.”. Kiemelte, hogy az I. r. alperes már a szerződés megkötésekor bizonyos volt abban, hogy a férje betegségére

az ő szereit hatástalanok, alkalmatlanok, s ezt az ítéleti megállapítást alaptalanul vitatja a fellebbezés, mert e tekintetben a Pp. 184. §-ában írt állítási szükséghelyzet jogkövetkezményeit vontta le csupán a törvényszék, amikor a szerek bevizsgálhatósága hiányában azok alkalmatlanságáról döntött.

[36] Az ítélettel szemben a felperes is terjesztett elő fellebbezést, amelyben az általa a II. r. alperes részére fizetendő perköltség összegének leszállítását kérte, módosított fellebbezési kérelme szerint „egy méltányos összegre”.

[37] A II. r. alperes a felperes fellebbezésével kapcsolatos ellenkérelmében a törvényszék ítéletének helybenhagyását indítványozta, azzal érvelt, hogy a jogvita egyedi jellege, bonyolultsága és presztízse is jelentőséggel bír a perköltség meghatározása kapcsán. Értékelni kell továbbá a felkészülésre fordított időt, nem csupán az előterjesztett beadványok számát, terjedelmét, illetve a tárgyalásokon való jelenlétet. Rámutatott, hogy az eljárás során felajánlotta a felperesnek, hogy amennyiben a vele szemben előterjesztett keresetétől eláll, perköltség megtérítésére nem tart igényt.

[38] Az ítéltábla az I. r. alperes fellebbezését – annak ellenére, hogy több, a fellebbezésben kifejtett előadásával egyetért – alaptalannak, a felperes fellebbezését részben alaposnak találta.

[39] Az elsőfokú bíróság a tényállást túlnyomó részt helyesen állapította meg, azt az ítéltábla csupán annyiban korrigálja, hogy az I. r. alperes nem vállalta azt, hogy a kezelés eredményeként a daganat a felperes házastársának szervezetéből ki fog ürülni.

[40] Helyes az elsőfokú bíróság azon álláspontja is, hogy mindenekelőtt abban a kérdésben kell döntenie, hogy a felperes és az I. r. alperes között milyen jogviszony jött létre. E tekintetben az ítéltábla megítélése eltér a törvényszék megítélésétől: a felperes és az I. r. alperes nem vállalkozási típusú szerződést kötött egymással.

[41] A vállalkozási szerződés ismérveit, jellemzőit az elsőfokú bíróság helyesen rögzítette határozata [32] és [33] bekezdésében.

[42] A Pp. 265. §-ának (1) bekezdése értelmében törvény eltérő rendelkezése hiányában a perben jelentős tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valósnak fogadja el (a továbbiakban: bizonyítási érdek), továbbá a bizonyítás elmaradásának vagy sikertelenségének a következményeit is ez a fél viseli.

[43] Az adott esetben tehát a felperesnek kellett bizonyítania azt, hogy az I. r. alperessel vállalkozási szerződést kötött.

[44] Az I. r. alperes mint azt az 5. sorszámú ellenkérelmében kiemelte, „Olyan eredményt, mint például a beteg felgyógyulása, én nem vállaltam.”. „Semmiképpen sem vállalkozom, mint ahogy eddig sem tettem, egy a beteg vagy képviselője által elvárt, remélt eredmény elérésére ... csupán arra, hogy az általam biztosított szerekkel kezelni fogom Ht-t, és valamiféle távkapcsolatban folyamatosan követem ennek a kezelésnek az eredményét.” „Nem vitás, hogy a kezelés célja ez volt, hogy ezt szerettük volna elérni, de erre, mint általam biztosan elérendő eredményre nem vállalkoztam.”

[45] Az ítélet megállapításával ellentétben [29], az I. r. alperes a felperessel fennállt jogviszonyát minősítette, ugyanezen beadványában: „... az a vállalat amit én tettem, inkább a megbízás típusú szerződés ismérveinek felel meg”.

[46] A 10. sorszámú beadványa első oldalán akként nyilatkozott az I. r. alperes, hogy „Szó sem volt arról, hogy én arra vállalkoztam volna, hogy bizonyossággal meggyógyítom a daganatos betegségekben szenvedő férjét”... „hogyan is vállalhattam volna, hogy egy kvázi végstádiumos daganatos beteget negyven nap alatt teljesen meggyógyítok? Nem tettem ilyen ígéretet, nem vállaltam ilyen eredményt.”

[47] A jogviszony minősítésének tekintetében bizonyításra kötelezett felperes a 12. sorszámú beadványában azt adta elő, hogy „... abban állapodtunk meg, hogy nekem semmi másra nincs szükségem, minthogy a férjemet meggyógyítsa... a teljes gyógyulás az egyetlen elfogadható eredmény. Azt bizonygatta, hogy az ő csodálatos szereje erre képesek.” „... arra vállalkozott, hogy amennyiben a férjem még reagál az ő szerére, ami az első, esetleg második napon ki kell, hogy derüljön, akkor ő meg fogja tudni gyógyítani negyven nap alatt a férjemet.”

[48] A 17. sorszámú jegyzőkönyv tanúsága szerint a felperes személyes előadása során azt adta elő, hogy „az I. r. alperes azt monda, hogy az ő szereje talán megoldást jelenthetnek a problémára.”. „Én azt kértem, hogy gyógyítsa meg a férjem, ne csak javulást érjen el az állapotában.” „Amennyiben a második napot követően azt állapítja meg, hogy hat a szer, akkor azt vállalta, kifejezetten ezt mondta az I. r. alperes nekem, hogy a negyvenedik nap végére kitakarítja, kipucolja a férjem szervezetéből a daganatos sejteket, és ezt követően kezdődhet a rehabilitációja.”

[49] Ugyanezen jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozatában az I. r. alperes azt adta elő, hogy „soha senkinél, így a felperes vonatkozásában sem vállaltam azt, hogy a negyvenedik nap végére meggyógyítom a házastársát, hogy a daganatokat kitisztítom a szervezetéből. Én arra vállalkoztam, hogy abban segítségére leszek, hogy a daganatos sejteket eltávolítsam a felperes férjének a szervezetéből. Én nem vállaltam olyat, hogy meggyógyítom a felperes házastársát, én segítséget, és az általam kutatott hatóanyagokat ajánlottam fel a részére, szigorúan orvosi kontroll mellett. Olyan kontextusban nem volt a negyven napnak jelentősége, hogy a negyven nap alatt én bármilyen konkrét eredménnyel járó kötelezettséget vállaltam volna a felperes irányába.”

[50] Az ismertetett nyilatkozatok szerint a felperes és az I. r. alperes előadása nem egyezett arról, hogy miben állapodtak meg, és a törvényszék által elrendelt szembesítések sem vezettek eredményre e tekintetben.

[51] A felek között írásbeli szerződés nem készült, ami egyébként egyértelművé tehetné volna, hogy mi a szerződés tartalma, de annak elmaradása csupán a tényállásmegállapítás nehézségét eredményezte, a szerződés létrejötte, érvényessége nem volt írásbeli alakhoz kötve.

[52] Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a szerződéskötés óta évek teltek el, nyilván nem várható el, hogy a felek a megbeszélésükön elhangzottakra szó szerint emlékezzenek, ugyanakkor természetes az is, hogy az azóta történtek az emlékezetet akarva-akaratlanul befolyásolják.

[53] A felperes által az előadása igazolására előterjesztett, rendelkezésre álló bizonyítékokat az ítéltábla a törvényszéktől eltérően értékelte.

[54] Ht saját előadása szerint a felperessel baráti, az I. r. alperessel haragos viszonyban van – miként azt az elsőfokú ítélet rögzíti is – így az előzőekre is figyelemmel az ő tanúvallomása alapján a tényállást nem lehet megállapítani.

[55] A további tanúk írásban tettek nyilatkozatot, információikat nem vitásan a felperestől szereztek, tőle kaptak olyan tájékoztatást, hogy az I. r. alperes a felperes házastársának meggyógyítására vállalkozott, erre figyelemmel pedig bizonyítékként az ő vallomásuk sem vehető figyelembe.

[56] A felelősségkizáró nyilatkozat, illetve a május 11-i Viber üzenet egyaránt olyan közvetett bizonyíték, amelyre csak akkor lehetne tényállást alapítani, ha a nyilatkozat aláírásának hiányából, illetve az üzenet tartalmából csupán egyfajta következtetés lenne levonható, ám az adott esetben ez nem így van. A nyilatkozatról a felperes azt adta elő, hogy azt azért nem íratta alá vele az I. r. alperes, mert az abban foglaltakkal ellentétben, a házastársa esetében eredmény elérését vállalta. Az I. r. alperes pedig azt a magyarázatot adta az aláírás elmaradására, hogy a felperes képzettsége, bíró volta miatt nem merült fel benne, hogy azt alá

kellene íratni. A Viber üzenet a felperes szerint azt igazolja, hogy az I. r. alperes a kezelésért eredményt vállalt, míg az I. r. alperes úgy nyilatkozott, hogy az üzenetnek csak biztatás volt az értelme tekintetben, hogy a kezelést érdemes folytatni.

[57] Ilyen nyilatkozatok, bizonyítékok alapján az ítéltábla megítélése alapján nem állapítható meg, hogy a felek 2018. április 26-án vállalkozási szerződést kötöttek egymással.

[58] A szerződési jog alapelve a szerződési szabadság, amelynek értelmében a felek szabadon döntenek abban, hogy kívánnak-e szerződést kötni, és ha igen, akkor kivel és milyen tartalommal. Ezeknek megfelelően, amennyiben a felek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben megállapodnak, a szerződés létrejön abban az esetben is, ha típusát a Ptk. a nevesített szerződések körében nem tartalmazza. Ilyenkor a felek szolgáltatásainak feltárásával kell megállapítani a felek közötti szerződés jogi jellegét.

[59] Az ítéltábla megítélése szerint a felek között egy szerződésbe foglaltan több tipikus szerződési elemet is tartalmazó atipikus szerződés jött létre, melynek van megbízási, adásvételi, kezelési szerződési eleme: a felperes megbízása alapján az I. r. alperes a felperes férjének kezelését vállalta annak reményében, hogy az általa előállított, és a felperes részére értékesített szerek általa előírt módon való adagolásával a felperes férjének állapota javulni fog, míg a felperes a szerek ellenértékét megfizeti, és azokat az I. r. alperestől kapott útmutatásnak megfelelően a férjének beadja.

[60] A felek szolgáltatása-ellenszolgáltatása mibenlétének pontosabb, részletesebb meghatározására nincs szükség, mert a szerződés jogkövetkezménye az alábbiakra tekintettel így is levonható.

[61] A szerződéskötés tartalmi oldala ugyanis az a joghatás, amelyet a felek elérni kívánnak, és amely a feleket megillető jogokban és az őket terhelő kötelezettségekben a szolgáltatás és ellenszolgáltatás viszonyában testesül meg. A szerződési szabadság korábban már taglalt elvéből következik, hogy a felek a szerződés tartalmát szabadon állapítják meg. E főszabály alól azonban vannak kivételek, például a szerződés nem lehet jogszabályba ütköző, nem lehet jogszabály megkerülésével kötött szerződés, és a szerződés nem irányulhat eleve lehetetlen célra sem.

[62] A perbeli esetben – ahogyan az elsőfokú bíróság ugyancsak helytállóan kifejtette – döntő jelentősége volt annak, hogy az I. r. alperes pontosan milyen szereket alkalmazott a meghatározott cél elérése érdekében. Helyes az a megállapítás is, hogy az állítási szükséghelyzet a Pp. 184. §-ában írt szabályai az irányadóak a kérdés eldöntésénél, ám az e körben az elsőfokú ítéletben írtakkal az ítéltábla nem mindenben ért egyet.

[63] Nem következik az állítási szükséghelyzetből fakadó kötelezettség elmulasztásából, hogy az I. r. alperes tudta, hogy az általa eladott szerek eleve alkalmatlanok a cél elérésére.

[64] Az viszont megállapítható, hogy az I. r. alperes semmivel sem támasztotta alá, hogy szereit akár a beteg gyógyulására, akár állapotának javulására alkalmasak lennének. Név1, Név2 esetében nem igazolt, hogy állapotuk az alperes szereitől javult volna, nem tisztázott, hogy kaptak-e emellett más szert, egyáltalán mi volt a betegségük, tulajdonképpen semmi sem ismert a lényeges körülményekből. Nem volt olyan tanú sem, akit az alperes bejelentett volna annak igazolására, hogy az ő állapotjavulását, gyógyulását csak az általa adott szerek okozták volna.

[65] Nem közölte az I. r. alperes a szerek összetevőit sem, s nem kért szakértői bizonyítást. Nem vitás, hogy a szakértő arra nem tudott volna választ adni, hogy a felperes házastársára, az ő betegségi állapotára tekintettel hatott volna-e valamelyik szer, ám azt, hogy egy-egy szernek van hatása, és az mi, megválaszolhatta volna, vagy azt eleve kizárhatta volna. Ennek a kérdésnek a megválaszolása szakkérdés, amelynek elbírálására a bíróságnak szakértőt kell igénybe vennie, hiszen ő maga nem rendelkezik a szükséges szakértelemmel, nem ért hozzá.

Lehetséges, hogy a szakértő a részére feltett kérdésekre olyan választ adott volna, hogy ezt nem tudja megítélni, de e nyilatkozatot is a szakértő tehetné meg, a szerepét a bíróság e tekintetben sem veheti át.

[66] A fellebbezésben írtakkal összefüggésben annyit kíván még az ítéltábla kiemelni, hogy nincs az ítéletben olyan megállapítás, hogy a felperes férje állapotának javulását az Avastin okozta. Valóban nem zárható ki, hogy ezen állapotjavulást az alperes által küldött szerek okozták, ám ez tényként, szakértő igénybevétele nélkül nem állapítható meg.

[67] Nem állapítható meg az sem, hogy az alperes tudta volna, hogy eleve alkalmatlanok a szereik a kívánt hatás elérésére, ez az ítéltábla által is hangsúlyozott megállapítás csupán annak az eredménye, hogy az I. r. alperes az ellenkezőjét nem tudja igazolni. Ebből következik az, hogy az I. r. alperes lehetetlen szolgáltatásra vállalkozott, ám tudata e szempontból tulajdonképpen irreleváns.

[68] A Ptk. 6:107. § (1) bekezdése kimondja, hogy a lehetetlen szolgáltatásra irányuló szerződés semmis.

[69] Az e szakaszhoz fűzött magyarázat szerint a szerződés semmis akkor is, ha a vállalt szolgáltatás teljesítése a szerződés megkötésének időpontjában fennálló ok miatt lehetetlen, éspedig azért, mert a kötelezett fizikai okból nem képes teljesítésre.

[70] A semmis szerződés jogkövetkezményét az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletével egyezően állapította meg. A törvényszék ugyan más indokkal minősítette a felek szerződését érvénytelennek – megtévesztés miatti megtámadás következményeként – de az ítéltábla által megállapított semmiség is a szerződés érvénytelenségét jelenti, és a Ptk. 6:113. § (1) bekezdése alapján irreverzibilitás esetén jogalap nélküli gazdagodásként kell kezelni a bekövetkezett vagyonmozgás miatti igényeket.

[71] Ahogyan a törvényszék ítélete tartalmazza, az I. r. alperes köteles visszafizetni a felperestől kapott ellenértéket, melynek összegét a felperes nem sérelmezte a fellebbezésben, míg az I. r. alperes – ahogyan azt az elsőfokú bíróság a határozata [58] bekezdésében rögzítette – oldalán nincs olyan szolgáltatás, melynek ellenértéke megállapítható lenne, így a felperes visszafizetésre nem kötelezhető.

[72] A kialakult bírói gyakorlat értelmében, amennyiben a kereset az érvénytelen szerződés jogkövetkezményeinek levonására irányul, a szerződés érvénytelenségét a határozat rendelkező részében a bíróságnak nem kell kimondania, ezért az ítéltábla mellőzte a törvényszék ítélete [1] bekezdésének rendelkezését – különös tekintettel arra is, hogy a felek szerződését az elsőfokú bíróságtól eltérően nem vállalkozási szerződésnek minősítette.

[73] A felperes módosított fellebbezési kérelmét az ítéltábla részben alaposnak találta. A II. r. alperessel szemben a felperes teljes mértékben pervesztés lett, ezért köteles megtéríteni a perrel felmerült, a II. r. alperes jogi képviselője munkadíjából álló perköltséget. A perköltség összegének meghatározásánál az elsőfokú bíróság tévesen felszámította az áfa összegét is, holott a II. r. alperes anélkül kérte költségei megállapítását. A fellebbezés ezt kifogásoló része tekintetében a II. r. alperes is úgy nyilatkozott ellenkérelmében, hogy – miként az elsőfokú eljárás során is előadta – áfa fizetésére nem köteles, e részben a fellebbezési kérelem teljesítését nem ellenezte.

[74] A perköltség összegét az ítéltábla a 32/2003. (VII. 22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján mérsékelt összegben állapította meg, figyelemmel arra, hogy a felperes a II. r. alperessel szemben kártérítési követelést terjesztett elő, ami egyszerű megítélésű, nem igényli az I. r. alperes képviselőjében eljáró ügyvédhez hasonló felkészülést: az atipikus szerződés értelmezését, a szerződés minősítését, a farmakognóziában való elmélyülést, ahogyan a fellebbezési ellenkérelmében ezt a II. r. alperes részletezte, értékelni kell viszont a képviselő per során kifejtett tevékenységét, így a beadványok számát, színvonalát, a tárgyalásokon való

jelenlétet vagy meg nem jelenést, az azokon megnyilvánuló aktivitást. Ezek alapján valóban nem nagy terjedelműek a II. r. alperes képviselőjének beadványai, és az elsőfokú bíróság három tárgyalást tartott csupán, amelyek mindegyikén megjelent a jogi képviselő. Ugyanakkor az ítéltábla számításba vette a jogi képviselő felkészülésre fordított idejét is, és mindenekelőtt a pertárgy értékét, melynek döntő súlya van a munkadíj összegének megállapítása során. Ez utóbbi azonban nem járhat azzal, hogy az IM rendelet alapján kiszámítható legmagasabb összeget ítélje meg a bíróság, mert ez a többi szempont figyelmen kívül hagyását jelentené. Mindezeket összevetve az ítéltábla a II. r. alperest megillető perköltség összegét 1 000 000 forintban állapította meg.

[75] A kifejtettekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta a rendelkező részben írtak szerint, egyebekben helybenhagyta.

[76] Az I. r. alperes fellebbezése eredménytelen volt, ezért a Pp. 364. §-a alapján alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése értelmében köteles a felperes részére perköltség megfizetésére, perköltségként a felperes képviselőinek munkadíját számolta el az ítéltábla, annak összegét az IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja, (5) bekezdése és (6) bekezdése alapján mérsékelt összegben, a 4/A. § (1) bekezdése szerint áfával együtt állapította meg.

[77] A felperes és a II. r. alperes viszonyában a fellebbezési eljárás során a pernyertesség-pervesztesség arányát az ítéltábla közel azonosnak ítélte, ezért akként rendelkezett, hogy másodfokú költségeiket e felek maguk viselik.

[78] A felperes díjfeljegyzési joga, az I. r. alperes költségmentessége folytán viszonyukban a fellebbezési illetéket az állam viseli a Pp. 102. § (6) bekezdése értelmében.

[79] A felperes fellebbezése folytán feljegyzett illeték pervesztességével arányos részét a II. r. alperes viseli a Pp. 102. § (1) bekezdése szerint, míg a felperesre eső részét az állam a Pp. 102. § (6) bekezdése értelmében.

Debrecen, 2022. február 17.

Dr. Veszprémy Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Répássy Árpád s.k. előadó bíró,
Dr. Gárdosi Judit s.k. bíró